Nijmegen

Postadres
Gemeente Nijmegen
Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Bezoekadres
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen

T 14 024
nijmegen.nl

Contactpersoon
Kristy Tilleman
k.tilleman@nijmegen.nl
T 06 – 288 05 077

Kenmerk
D210768189

Bijlagen
1. Stand van zaken maart 2021, per minimumeis
2. Kamerbrief met schema

Aan de gemeenteraad van Nijmegen

Datum 30 maart 2021
Betreft Voortgang implementatie Omgevingswet

Geachte leden van de raad,

Hierbij informeren wij u over de voortgang van de implementatie van de Omgevingswet.

In mei 2020 heeft ons college het ‘Programmaplan implementatie Omgevingswet Nijmegen’ vastgesteld, onder voorbehoud van instemming door uw raad op bepaalde onderdelen. Uw raad heeft in november 2020 die instemming gegeven.

Dat betekent dat we met elkaar hebben afgesproken dat we ons in Nijmegen vóór inwerkingtreding van de Omgevingswet richten op de minimale acties die moeten worden uitgevoerd, conform de VNG-minimumlijst. En dat we ons na inwerkingtreding richten op verdere verbeteringen conform de verbeterdoelen van de Omgevingswet en op het omvormen van het tijdelijk omgevingsplan naar een definitief omgevingsplan.

De minimumeisen voor inwerkingtreding zijn veelal technisch en procedureel van aard. ‘Echte’ inhoudelijke keuzes kunnen nog tot 2029 worden gemaakt.

In ons vastgestelde Programmaplan is een tabel opgenomen met een toelichting per minimumeis. Per minimumeis hebben wij de stand van zaken voor u op een rij gezet. Zie daarvoor de tabel in bijlage 1.

In aanvulling daarop lichten wij hierna een aantal dingen rondom de Omgevingswet uit.

Inwerkingtredingsdatum
De beoogde inwerkingtredingsdatum is vooralsnog 1 januari 2022. De Eerste Kamer heeft het Koninklijk Besluit (KB) over de Omgevingswet echter nog aangehouden. De Eerste Kamer heeft onder meer kritische vragen gesteld over het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO). Naar verwachting wordt (pas) voor de zomer duidelijk of de Omgevingswet wel of niet per 1 januari 2022 in werking treedt.

DSO (Digitaal Stelsel Omgevingswet)
Het niet werkende DSO was de hoofdreden voor het (vorige) uitstel van de Omgevingswet (naar 2022). Er is steeds aangegeven dat de bevoegde gezagen geruime tijd (één jaar) moeten kunnen testen voor inwerkingtreding. Landelijk is er daarom, in het kader van het zogenaamde DSO-LV (Landelijke Voorziening), een testomgeving beschikbaar gesteld. Om te kunnen testen is een goed werkend systeem nodig, dat goed gevuld is, om een zo realistisch mogelijke test uit te kunnen voeren. Helaas is het landelijke systeem regelmatig uit de lucht en is de vulling van de testomgeving nog verre van compleet. Het publiceren van wijzigingen van het omgevingsplan werkt, maar vergt binnen het DSO nog handmatige handelingen en het verwerken van de werkingsgebieden (de kaarten) kan dagen duren voordat deze beschikbaar zijn in het landelijke loket. Van een volwaardige test is daarom op dit moment zeker nog geen sprake.

Gemeentelijk is, vanwege de grote afhankelijkheid van het landelijke systeem, uiteraard dan ook nog niet alles werkend. De ODRN voert de benodigde acties uit ten aanzien van het systeem voor de vergunningen. En wij zijn al enige tijd aan het samenwerken met een softwareleverancier voor het omgevingsplan (en de zogenaamde toepasbare regels).

Zoals de minister recent, 26 februari 2021, ook in een Kamerbrief heeft aangegeven (zie bijlage 2), is dit een *"iteratief proces waarbij de softwareleverancier bijvoorbeeld kan ontdekken dat een bepaalde functionaliteit van het DSO-LV in combinatie met de eigen software en lokale instrumenten nog niet goed werkt. Dat vraagt dan om aanpassing aan een of meerdere kanten."*

Omdat het nog geen werkend geheel is, heeft de minister in voornoemde Kamerbrief ook aangegeven naar tijdelijke alternatieve maatregelen te kijken.

Ten aanzien van de wijzigingen van het (tijdelijke) omgevingsplan om (gebieds)ontwikkelingen mogelijk te maken heeft de minister het volgende aangegeven: *"(…) Gezien de doorlooptijd van dit soort planvormingsprocessen betekent dit dat uiterlijk in april duidelijk moet zijn of en welke tijdelijke alternatieve maatregelen in kunnen worden gezet, om wijzigingen van het omgevingsplan waaronder de continuïteit van planvormingsprocessen voor gebiedsontwikkeling in gemeenten vanaf 1 januari 2022 te borgen. De mogelijke opties voor deze tijdelijke maatregelen worden op dit moment al voorbereid samen met de bestuurlijke partners. Inzet is deze tijdelijke maatregelen zo snel mogelijk bekend te maken zodat gemeenten hiermee kunnen gaan werken (…)."*

En ten aanzien van de vergunningen: *"(…) Inzet is om in juli een aantal alternatieve maatregelen uitgewerkt te hebben (…)."*

Wij houden de nadere berichten van de minister hierover uiteraard in de gaten en gaan ondertussen volop door. Wij maken ons hier wel zorgen om en vragen ons af of er wel voldoende tijd wordt genomen om de Omgevingswet zorgvuldig te implementeren, met name ten aanzien van het DSO.

Wijzigingen omgevingsplan
Een van de belangrijkste opgaven voor inwerkingtreding is het treffen van voorbereidingen voor wijzigingen van het (tijdelijke) omgevingsplan voor onze (gebieds)ontwikkelingen, ter vervanging van het huidige systeem van bestemmingsplanherzieningen. We doen samen met een adviesbureau een oefening voor de wijziging van het tijdelijk omgevingsplan voor een concrete casus. Dat doen we om te zien waar we tegenaan lopen en om de nieuwe standaard verder te ontwikkelen. Wij nemen uw raad hierin later dit jaar uitgebreider mee.

Wkb (Wet kwaliteitsborging)
Een andere belangrijke opgave betreft het klaar zijn voor de veranderingen door de wet die samenhangt met de Omgevingswet, de Wet kwaliteitsborging (Wkb). Door de Wkb gaat de Bouwbesluit-toets in bepaalde gevallen (van gemeente) naar private partijen. Ook hierin zullen wij uw raad later dit jaar, voor de zomer, uitgebreider meenemen.

Omgevingsvisie (update en beleidswijzigingen)
In 2020 hebben we onze Omgevingsvisie vastgesteld. Deze visie is ons integrale ruimtelijke kader. Ruimtelijke kaderstellende beleidskeuzes worden opgenomen en geïntegreerd in de Omgevingsvisie. Het vaststellen of wijzigen van de Omgevingsvisie is, net als het vaststellen van een Omgevingsplan, aan de raad.

Daarnaast kent de Omgevingswet het instrument programma. Een programma is een flexibel instrument dat de gemeente kan toepassen in verschillende fasen van een beleidsproces. Dit instrument is, net als de Omgevingsvisie, een beleidsdocument. Het is aan het college om verschillende programma's vast te stellen binnen de kaders die de Omgevingsvisie en het omgevingsplan bieden.

Op de website www.aandeslagmetdeomgevingswet.nl staat veel informatie over programma's. Wij gaan graag met uw raad in gesprek over een Nijmeegse werkwijze, omdat dit op veel verschillende manieren kan worden uitgewerkt. Niet alleen over hoe we bijvoorbeeld de Omgevingsvisie updaten, maar ook hoe we om gaan met programma's en hoe deze zich bijvoorbeeld verhouden tot de (acht) ruimtelijke hoofdkeuzes in de huidige Omgevingsvisie. Rond de zomer informeren wij u over de stand van zaken van de Omgevingsvisie.

Participatie
Uw raad heeft in de Omgevingsvisie al het een en ander opgenomen over participatie. In aanvulling daarop wordt beleid opgesteld, waarbij onderscheid gemaakt wordt tussen participatie bij de verschillende instrumenten van de Omgevingswet (omgevingsvisie, programma's, omgevingsplan en omgevingsvergunningen). Conform verzoek volgt er eerst een richtinggevende bijeenkomst (in juni/juli) met de kartrekkers van de raad voordat er een raadsvoorstel wordt voorgelegd.

Financiën
Verder is er nog veel onduidelijkheid met betrekking tot de financiën. Het is nog lastig te bepalen wat de structurele effecten zijn van de Omgevingswet. Daar worden door diverse partijen nog onderzoeken naar gedaan. In het bijzonder is het nog lastig om te bepalen wat de financiële effecten in 2022 zullen zijn. De Wkb heeft hierbij waarschijnlijk ook een grote rol. We zijn nog in afwachting van de modellegesverordening van de VNG. We hopen in de

loop van het jaar meer zicht te krijgen op de financiën. Op het moment dat we dit zicht wel hebben, zullen we dit zo spoedig als mogelijk delen met uw raad, zodat dit ook meegenomen kan worden in de Stadsbegroting 2022 en verder.

De financiële component van de Omgevingswet en de Wkb is overigens ook goed om te bespreken met de raad. De impact zal ook afhankelijk zijn van keuzes die individuele gemeenten maken. Daarbij kunt u denken aan het wel en niet in rekening brengen van specifieke leges, maar ook aan fundamentele keuzes in de uitvoering. Bijvoorbeeld in hoeverre wij bereid zijn om zaken echt aan de private marktpartijen over te laten. Hierover volgt nog een lokaal debat. Wijzelf volgen deze ontwikkelingen overigens op de voet. De Omgevingswet en de Wkb zouden budgettair neutraal ingevoerd moeten kunnen worden volgens het Rijk, omdat de wet terugverdieneffecten bij de gemeenten mogelijk zou maken. Op dit moment zien wij deze nog niet terug en ook dat is voor ons een punt van zorg.

Goed om te benoemen is verder nog dat in regionaal verband een onderzoek wordt gedaan naar de geschatte financiële impact op gemeentelijk niveau. Ook dit zullen we delen met uw raad.

Regionale samenwerking
Tot slot. De regionale samenwerking met de ODRN-gemeenten is geïntensiveerd. Er is regelmatig een PFO (portefeuillehoudersoverleg) Omgevingswet en ambtelijk wordt ook regelmatig overlegd en samen toe gewerkt naar de inwerkingtreding van de Omgevingswet. Met de ODRN-gemeenten wordt ook gekeken naar het VTH-beleid. Het lijkt er vooralsnog op dat ons VTH-beleid niet veel hoeft te worden aangepast op de Omgevingswet, maar er wordt (buiten de Omgevingswet om) wel gekeken hoe in de regio tot een gezamenlijk VTH-beleid kan worden gekomen. In regionaal verband nemen we ook actief deel aan het VNG-netwerk en zitten we regelmatig om tafel met de RIO (Regionale Implementatiecoach Omgevingswet) van de VNG. Ook daar uiten wij overigens onze zorgen over het DSO.

Vervolg
Wij zullen u conform afspraak in 2021 elk kwartaal een nieuwe voortgangsbrief sturen. Ook zullen wij uw raad conform ons Programmaplan een aantal raadvoorstellen voorleggen.

Hoogachtend,
Het college van burgemeester en wethouders van Nijmegen

mr. drs. A.H. van Hout	drs. H.M.F. Bruls
gemeentesecretaris	burgemeester